

ATATÜRK'ÜN SOFRASI.. *

Prof. Dr. Ahmet SALTİK
Ankara Üniv. Tıp Fak.
ADD Bilim Kurulu Yazmanı
www.ahmetsaltik.net

Cumhuriyet tarihimiz boyunca, "Atatürk'ün Sofrası", Atatürk karşıtlarınca, hep siyasal malzeme olarak kullanılmış ve bir "içki alemi" olarak tanıtılmaya çalışılmıştır. Bu Sofra'da bulunmuş kişilerce tanımlandığına göre ise, O'nun Sofrası gerçekte her zaman **bir okul** olmuştur. Bir karatahta, tebeşir ve silgi, Sofra'nın kurulduğu odanın başlıca eşyalarındandı ve her zaman Sofra'nın yanında hazır bulunurdu. O'nun Sofrası asla bir içki alemi (işret yeri), bir zaman geçirme veya zaman öldürme yeri değildi. Dünya sorunlarının, bilimin, felsefenin, sanatın, insanlık idealinin, uygarlaşması ve çağdaşlaşması hedeflenen Türk Ulusunun geleceğinin sabahlara dek tartışıldığı bir okuldu burası. Bu Sofra aydınlıklarla, iyi düşüncülerle ve üretimlerle doluydu. Atatürk'ün, belirli uyku saatleri dışında bir saniye bile boş zamanı yoktu.

Bu nedenle, akşam Sofraları bir çalışma yeriydi. Günün yetmediği yerde sorunların çözümü için, sabahlara değin bu masanın çevresinde ter dökülür, kafa patlatılırdı. Atatürk çoğunlukla hangi konunun işlenmesini kararlaştırmışsa, Sofrasına, belirli yakınlarının dışında, konunun uzmanlarını da kesinlikle çağırırdı.

Çoklukla her çeşit ileri düşünceler, ilkeler, reformlar, dilimiz, tarihimiz, her şeyimiz, o masada enine boyuna tartışılarak, gerçeklerin, doğrunun yolları ve gizleri aranmıştır.

Niçin Sofra?

Bir sofranın çevresinde, yerken, içerken kişilerin cesaretleri artıp dilleri de açılmışsa, oradaki tartışmalar daha bir serbest ve sıcak olur. Hele Sofra'nın başında oturan sevilen, sayılan ve güvenilen bir devlet başkanı ise; hele O zaman zaman kendini ve anılarını anlatarak ortamı daha da rahatlatıyorsa, kimi kez ara verilip şiirler, şarkılar okunuyor, müzik dinleniyorsa; böylesi bir Sofra'nın verimine ve yaratıcılığına diyebiliriz ki, Unutmamak gerekir ki, Osmanlı Padişah geleneğinden gelen "yüzlerce yıl güdülmüş bir ümmet", ülke yöneticisinin huzurunda düşüncelerini özgür ve korkusuzca dile getirebilme deneyimi de yaşamamıştı.

Atatürk ve çok yakın birkaç arkadaşınca çok ustaca, katılımcı topluma yönelik yeni ve demokratik gelenekler yaratılıyor; baskılanmış insanların çok değerli ve gerekli birikimleri açığa çıkarılıyordu. Sofra'nın konukları, bir tür *katarsis* (boşalma) ile, ülke sorunlarının çözümüne ilişkin düşüncelerini tıpkı bir biyolojik organizma gibi *salgılıyorlardı*.

Sofrası, Atatürk'ün en büyük zevklerinden idi. Şöyle düşünüyordu :

* Mersin ADD İLETİ Dergisi, Ocak-Şubat 2002 ile Bulancak ADD Şubesi Dergisi Mayıs 2000 sayısında ve ADD Genel Merkez Dergisinde basılmıştır.

“Yiyeceğimizi, birkaç yakın arkadaş ile oturup birlikte yemek ve içmek bana yeterlidir.”

Atatürk'ün Sofra'sına çağrılmış (davet edilmiş) olmak ne derece onur verici ise, aynı zamanda katlanması güç bir sınav geçirileceği için o derece de zordu. Sofra'ya çağrılı olmadan gelenler, Atatürk'ün **"Hayrola ?"** deyişinden belli olurdu.

Atatürk, Sofra'sını kendine özgü şakaları, esprileri ile açardı. Konuşmaları içten ve çok doğaldı. Konuşmaları ne denli uzun sürerse sürsün, hangi konuda olursa olsun, O'nu dinlerken hiçbir yorgunluk duyumsanmaz, yalnızca mutluluk algılanırdı. Sofra'nın sonunda mutlaka herkes bir şeyler öğrenmiş, birikiminin üzerine yenilerini katmış, bütün sorularının yanıtını almış olurdu. Atatürk son derece güleç yüzlü ve neşeli bir yaradılıştaydı. **“Olayların altında kalmamak, şen şatır olmak, hep ileriye yürümek ve özgürlük...”** O'nun yaşam biçimiydi.

O inançlı bir devrimciydi.

Kendisinden hiçbir şey saklanamazdı, asla yalan söylenemezdi karşısında ve anlaşılmayan konuda da kesinlikle "Anlamadım!" denmesini isterdi. Yalanı, ikiyüzlülüğü, sahteciliği, dedikoduyu, başkalarını çekiştirmeyi ve bunları yapanları hiç sevmezdi. Anlaşılmayan şeyleri ise, bir büyük öğretmen gibi, bıkip usanmadan defalarca anlatırdı.

Atatürk genel kültüre çok önem verirdi. Hiçbir şeye körü körüne inanmaz, hiçbir şeyi körü körüne reddetmezdi. Sofra ve genel görgü kuralları, sürekli temiz giysiyle derli toplu dolaşılması gereğinin öğrenilmesi, titizlikle istediği şeylerden kimileri idi. Son derece zevkli bir insandı. Uyumlu giyimi severdi. Yerine ve zamanına göre giydiği giysileri de Devrim'in bir parçasıydı. Düşünce sistemini geliştirmesi ve her şeyi iyi kavrayabilmesi için insanın zekasını, usunu, belleğini bilmesini, bunları iyi kullanmasını isterdi. Tembel, amaçsız, pısrık, hazır yiyicileri hiç onaylamaz, insanların ve toplumların, kendi çıkarları için birbirini sömürmelerini asla bağışlamazdı.

Atatürk eğitime, Batı dünyası ile ilişkilere çok önem verirdi. Doğu kültürünü, felsefesini, yazınıni şaşılacak denli mükemmel bilirdi. Bir yandan devletin dev işleri, ulusun ve çevresindekilerin bitip tükenmeyen sorunları, bir yandan da dış ilişkilerin duyarlılıkla izlenmesi yanında tüm bunlarla ilgilenmesi, zaman ayırabilmesi doğrusu, olağanüstü zor bir işti..

Tüm güzelliklere ve doğaya aşığı. Gül ve karanfile bayılırdı. Boynu bükük menekşeleri, sümbülleri, küçük kır çiçeklerini, papatyaları çok severdi. Ülkenin yemyeşil, verimli ve üretken olmasını isterdi. Bir gün Diyarbakır yöresinde atla dolaşırken yanındaki subaya şöyle dedi :

“Çabuk bana yeni bir din bul.. Ağaç dini...”

Evet, bir din ki ibadeti ağaç dikmek olsa..”

Atatürk, sanatı, **“Güzelliğin anlatımıdır.”** diye tanımlamaktadır. “Türk Ulusunun gönlündeki Mustafa Kemal'i çizmek istiyorum” diyerek, modellik etmesini rica eden İbrahim Çallı'ya, **“Mademki gönüllerde yaşayan Mustafa Kemal'i çizmek istiyorsun, benim modelliğime gerek yok.”** yanıtını verir. Atatürk, sağlığında yapılan yontularını (heykellerini), ülkeye yontu ve sanat kavramı girsin diye onamıştır. Çevresinde her zaman sanatçılara yer vermiş ve sanatı yüceltmek için çalışmıştır. Kendisi de bir bakıma, Türk Ulusunu yaratan gerçek bir sanatçıdır.

Ata'ya bir gün bir kafes dolusu bildircin armağan ederler. Atatürk **"Açın bakalım kafesi, kuşlar ne yapacak?"** der. Kafes açılır. Kuşlar Atatürk'ün önündeki boş tabağa konup, Ata'nın yüzüne dakikalarca hiç istiflerini bozmadan bakıp dururlar.

"Yaşamda müzik gerekli midir?" sorusuna; **"Yaşamda müzik gerekli değildir. Çünkü yaşam müziktir. Eğer söz konusu olan yaşam, insan yaşamı ise, müzik kesinlikle vardır."** demiştir.

Son derece zeki, akıllı ve inanılmaz derecede güçlü bir belleğe sahipti. O'nu yabancı devlet adamlarının bile ellerinde olmadan **"Dahi"** diye tanımlaması boşuna değildir. Okuduğu kitapların çoğunun satırlarını kırmızı kalemle çizirdi. Önemli yerleri işaretleyip **"D"** harfi koyardı. (*Dikkat! anlamında olsa gerek?*).

Görev aşkı Atatürk'te her şeyin üstündeydi. Ulusal amacına erişmek için her düzenden, her kuruluştan, her kişiden ve yetenekten ayrı yararlanmayı bilirdi. İnsanları oldukları gibi kabul ederdi. Bu nedenle Sofra'sına davet ettiği kişiler vardı. Bunlar ne amaç ve görevle çağrılı olduklarını bilmelerine karşın anlamazlıktan gelir, Atatürk'ün çok yakınıymış gibi çalım atarlardı. Salih Bozok bir kezinde bu konuyla ilgili olarak; "Paşam, bildiğiniz halde Sofra'ya davet ediyorsunuz." Deyince; Atatürk : **"Ne yapayım? O'na yaptıracağım işleri sana gördürebilir miyim? İnsanların ne karakterde olduklarını bilmek ve ona göre kendilerinden ülke için yararlanmak gerektir."** yanıtını vermiştir.

Atatürk, alçakgönüllü, kibirsiz, hoşgörülü, büyük bir insan olduğu için şan ve şeref peşinde koşmaz, yaptıklarını kendisine saklamaz ve mâl etmezdi. Bunun tersi davranışları ise hoş karşılamazdı. Bir gün yine Sofrasında Recep Peker'e şöyle söyledi :

"Recep! Ben bir adamı alır yükseltirim. Fakat o, hazmedemez, durumu takdir etmezse (değerlendiremezse) ve hele bu olağanüstülüğü de kendinin sanırsa bir gün kaldırır atarım. Ve benim attığım paçavra olur. Öyle değil mi?"

Atatürk, Fuat Bulca'ya takılmadan edemezdi. Bu anıyı Sofra'da anlatır ve Fethi Bey de yaptığından utanırdı. **"Ben Sofya ataşemiliterliğine atandığımda Fethi de Sofya sefiri (elçi) idi. Fethi Selanik'ten beri yakın arkadaşım. Birlikte olacağımızdan mutluydum. Sofya'ya varınca doğruca eşyalarımı birlikte elçiliğe, kendisine gittim. Hoşbeşten sonra 'Bizim oda hazır mı?' diye sordum. Bana 'Ne odası? Burası elçilik, sen başının çaresine bak' demesin mi? Oradan düş kırıklığı ile ayrıldım. Neyse ki Haydar ve Tahir Beyler bana bir yer buldular."**

Çok yakınındakilerin aktardıklarına göre; Atatürk'ü görüp hayran olmamak, canla başla bağlanmamak olası değildi. Ağzından çıkanı hemen yerine getirmeyecek hiç kimse olamazdı. Yine Sofra'da bilim konularının konuşulduğu bir gün, Atatürk perdeye doğru gitti ve perdeleri araladı. Ufuk ağarmak üzereydi. Bu güzelliği seyrederken kendi kendine **"Tanyeri... Tan... Tan..."** derken gerisindikilere döndü, **"Hangi kökten geliyor tan acaba? Hangi anlam kökünden..."** Çevresindekiler yanıt ararken bir sessizlik oldu ve Hasan Reşit Tankut (Dil-Tarih öğretim üyesi) konuştu: "Tanrı anlamı kökünden Paşam; Tan, Tanrı hep aynı anlam kökünden türemişlerdir." Bu sırada konuklardan biri, **"Tanrı aramızda iken niye uzaklarda arıyoruz..."** deyiverdi. Orada bulunanlar bu söz çok beğendiler ama Atatürk'ün yüzü kırışmıştı ve gözlerinin derinliğinde

fırtına köpüğü vardı. **"İyi dinlenmeler."** deyip yanlarından uzaklaştı. Oradakiler "Ne güzel sözdü, acaba Atatürk niye kızdı?" diye konuştular...

Atatürk, övülmeyi ve kendisini öven insanları hiç sevmezdi. Kendisini öven Çallı'ya bir gün,

"Şu konuyu bırak, Gazi Mustafa Kemal yok. Eşit koşullar altında sizinle konuşabilirim. Benimle konuştuğunuz zaman sizin ve hepinizin düşündüğü bu olmalıdır." demiştir.

Atatürk'ün çok kızdığı ve hiç sevmediği bir şey de, bulunduğu yerlerde kendisi için koruyucu önlemlerin alınması idi. Ulusuna çok güvendiği için, **"Bu ulus bana ne kurşun atar, ne de attırır"** derdi. (*Bilgisizlik, O'nu doğru anlatamama ve anlayamama nedeni ile bugün O'na karşı olanları görmediği ne iyi.*).

Eşitliği severdi. **"Halka, yolculara güçlük çıkarmayın. Tüm önlemler vatandaşa duyurulmayacak çizgide olmalı."** derdi. Oluşmasını istediği bir eşitlik de **"Kadın-Erkek"** eşitliği, arkadaşlığı ve dostluğu idi. En büyük zevki, ulusunun arasına karışmak, onlara konuk olmak, eğlencelerine katılmak ve halkıyla birlikte olmaktı.

Atatürk çocukları da çok severdi. Gözüne bir çocuk ilişti mi, hemen onunla sıklımadan, yorulmadan uğraşır. Bir gün Yalova'da atla yaptığı bir gezinti sırasında, karnı büyümüş, sıtmalı gibi sarı renkte, çelimsiz küçük bir sığırtmaçtan yol sorar. Biraz görüştüktan sonra çocuğa bir armağan vermek isteyince, Atatürk'ü şimdiye kadar hiç görmemiş, hiç tanımamış olan sığırtmaç Mustafa armağanı almak istemez, ısrar karşısında almak zorunda kalınca ise, karşılığında, kuşağında sakladığı cevizlerden birkaçını Atatürk'e verir. Bu jesti ve çocuktaki içgüzelliğini çok beğenen Atatürk, çocuğu hemen hastaneye yatırıp, iyiletimini (tedavi) sağlar ve çocuğu yoklamaya giderek doktorlardan sağlık durumunu öğrenir. Daha sonra bu Mustafa, Kuleli Lisesi üniformasıyla, Dolmabahçe Sarayı'na, Ata'sını görmeye gider ve değerli bir subay olur.

Atatürk, **"Her namuslu insan yaşamını kendi emeği ile kazanmaya zorunludur. Bunun tersi düşünülemez bile. Ben bütün Türk gençlerinin kızlı, erkekli her alanda tam bir eğitim görmesinden yanayım."** demiştir.

A. Afetinan öğretmenliğinde (1929-1930) bir gün ders uygulaması olarak, ders verdiği tüm sınıflarda Belediye Yasası'na göre seçim denemesi yaptırır. O zaman yürürlükte olan Belediye yasası aynen uygulanır. Sonuçta oybirliği ile Belediye Başkanı olarak bir kız arkadaşlarını seçerler. Bu seçime bir erkek öğrenci karşı çıkar: "Varolan yasalara göre, kadınların oy verme hakları olmadığı gibi seçilme hakları da yoktur." der. Bu olaya çok üzülen Afetinan durumu Atatürk'e anlatır. Zaten kadınların eşitliği ve özgürlüğü konusunda çok duyarlı olan Atatürk tarafından, 3 Nisan 1930'da kadınlara oy verme, seçme ve seçilme hakkı tanınan yasa, İsviçre dahil pek çok Avrupa ülkesinden önce çıkarılmış olur.

Atatürk Türk kadınına çok güveniyor, onun dünyanın en yetenekli kadınlarından olduğunu, ancak yüzyıllarca kafes arkasında bırakılmanın ezikliği içinde bulunduğunu sık sık belirterek, bu çok büyük kaynağı toplumun her kesiminde hizmete sokmaya çalışıyordu.

"Bir toplum, bir ulus erkek ve kadın denilen iki cins insandan oluşmuştur. Kuşkusuz ilerleme adımları, iki cins tarafından birlikte, arkadaşça, dostça atılacak,

ilerleme ve yenileşmede aşamalar birlikte aşılacaktır. Böyle olursa ancak devrim başarılı olur.” diyordu.

O, insanların küçük hesaplarla davranmalarına, çıkar düşünerek aşağılanmalarına asla dayanamazdı. Çerkez Ethem, O’nu öldürmek için tuzaklar hazırlıyor, adamlarını yola salıyor, Atatürk ise O’na hâlâ acıyor ve O’nu bu yanlıştan kurtarmaya çalışıyordu. Bu büyüklüğe dayanamayan Kılıç Ali, “Ama Paşam bu kadarı da fazla... Benim elime geçse, bu adamı çığ çığ yerim.” deyince Atatürk;

“Çığ çığ yemek kolay, onu herkes yapar. Ama anlamak zor...” demiştir.

Atatürk çok güzel ata binerdi. Seyislerine başkaldıran, huysuzlaşan bu hayvanlar, Atatürk’ün sesi ile hemen yumuşayıverirler, terslenmekten vazgeçerek kendilerini binicilerine teslim ederlerdi.

Atatürk eline fırsat düştükçe trene, ya da otomobiline atlar, ülkeyi bir baştan bir başa dolaşır, sorunları halkının ağzından dinler, çözümler arar, yapılan işleri yerinde görürdü. Yargılarında pek acele etmezdi. Savaş alanlarında, ülkenin kalkınması, çağdaş uygarlık düzeyine erişmesi yolunda çok çabuk ve kesin kararlar verdiği halde; yakınında bulunanlar için karar verirken, bu denli acele davranmazdı. Onları birkaç kez sınıdıktan sonra belli bir yargıya varırdı. Kişileri birbirinden üstün tutmadığını belirtmeye özen gösterirdi. Elbette daha çok sevdiği, yakınında daha çok görmek istediği kişiler vardı ama bunların yanında öbürlerini daha az yeğlediği söylenemezdi. Adaleti tamdı.

Dünya tarihi ile, Türk tarihi ile yakından ilgilenir ve onları derinlemesine bilirdi. Öylesine tutarlı öngörülerde bulunurdu ki, günün birinde bakardınız O’nun çok önceden söyledikleri aynen çıkıvermiş. Türk uygarlığının, dünya uygarlığının kökeninde olduğunu söylemiş ve bunun ortaya çıkarılması için çalışmalar yaptırmıştır. Bugün yapılan kazılar ve bulunan belgelerle bir **ÖnTürk** (-15.000) uygarlığının varlığı ortaya çıkarılmıştır! Ata yine haklı çıkmıştır.

İnsanların her şeyden önce bir karar vermelerini ve bu kararı da mutlaka uygulamalarını ve arkasında durmalarını isterdi. O’nun için çalıştıktan ve o işe baş koyduktan sonra yapılamayacak hiçbir şey yoktu. Boyun bükerek, “yazgı buymuş” diyene çok kızar;

"Tembelliğin, beceriksizliğin adını yazgı (kader) koymuşlar." derdi.

Çelik gibi sinirleri olduğu halde, kimi olaylar karşısında "üzgün" görünürdü."

Her insanın yaşamında zor günler vardır çocuğum. İnsan olmanın bir özelliği de bu zorlukları yenmesini bilmektir.” **düşüncesindeydi.** Şu değerlendirmeler O’nundur :

- ✓ "Asıl amaç ve görevimiz: insan düşüncesinin, felsefenin, sanatın, bilimin nereden gelip nereye gittiğini izlemek, görmek, benimsemek ve onları aşmaktır."
- ✓ "Türk gençliğine, düş (hayal) ile uğraşacak yolu değil, gerçekçi yolu öneririm. Kendisini başarıya ulaştıracak yol, bu zahmetli, güç ve zorluklarla dolu yoldur..."
- ✓ "Yanlış konuşmaktansa, hiç konuşmamak daha iyidir..."
- ✓ "Türk Ulusunun karakterinde özgürlük vardır, demokrasi vardır. Eşitlik inancı vardır. İnsanlar yaradılışları bakımından eşitlik duygusu içindedirler..."
- ✓ "Biz yürüyüş durumundayız. Sürekli yürüyecek, gelişecek, mutluluklar arayıp bulacağız. Türk Ulusu buna yaraşır (layıktır)..."

- ✓ "İyi bilinen, iyi bellenen bir tarihsel olay, gelecekte benzeri bir olayla karşılaşıldığında, insanı yanlış düşmekten alıkoymalıdır..."
- ✓ "Her savaşta içerde birtakım anlaşmazlıklar çıkması doğaldır. Bu anlaşmazlıktan Ulusu en az zarar göreceğ şekilde kurtaracak, sıyracak yolu, yöntemi bulmak önemlidir."

Atatürk'ün "Zülüflü İsmail Paşa'ya benzememek" deyişi vardı. Kendi ağzından sunalım :

"Biz Harbiye'deyken, bir kış çok şiddetli geçiyordu. Okulun sobaları yanmıyordu. Derdimizi yönetime anlatamadık. Müdüre çıktım. Müdür Zülüflü İsmail Paşa. Soba olayını söyledik. Paşa gürlledi, "Soğuk mu, ne soğuğu? Görmüyor musunuz sobalar cayır cayır yanıyor. Çıkın nankörler." Baktık sahiden de müdürün sobası güldür güldür yanıyor. Paşa da buram buram terliyordu. Sanıyordu ki okulun tüm sobaları da böyle yanmakta... Çocuklar sakın biz Zülüflü İsmail paşa gibi olmayalım."

Atatürk daha kolağası (yüzbaşı) iken, uzak görüşleri ile çevresinin dikkatini çekmiş. Selanik'te bir akşam arkadaşları ile konuşurlarken, ülke konusunda acı eleştiriler yapmış ve

"Bu bozuk düzeni bir gün mutlaka düzeltereğim. Doktoru (Dr. Tevfik Rüştü Aras), Hariciye Vekili yapacağım, bütün falsoları O'na tamir ettireceğim. Seni (Nuri Conker) de vali ve kumandan yaparım. Salih seni yaver yapacağım ve yanımdan ayırmayacağım." deyince, Nuri Conker dayanamayıp sormuş:

"Sen ne olacaksın ki, hepimize şimdiden makamlar veriyorsun?" Atatürk gülerek cevap vermiş; **"Bu memuriyetleri, bu makamları veren ne olursa, işte ben o olacağım."**

Yıl 1919, yurdumuz tümüyle yabancı işgali altındadır. Erzurum Kongresi yeni bitmiştir. Sivas Kongresi'nin hazırlık günleridir. Atatürk Mazhar Müfit (Kansu) Bey'e sorar:

"Not defterin yanında mı Mazhar? (Mazhar Bey'in anı defteri Devrim tarihimiz bakımından önemli bir kaynakçadır). "At tarihi bakalım, 7'yi 8'e bağlayan Temmuz 1919." Atatürk devam eder: **"Zaferden sonra zamanı gelince padişahlık kaldırılacak ve Cumhuriyet ilan edilecektir. Şapka giyilecektir."** Mazhar Müfit bey şaşkın. "Darılmayın ama Paşam, düş kurmayı seviyorsunuz." der. Paşa gülerek:

"Sen yaz bakalım. Latin harfleri kabul edilecektir."

Evet, bütün bu devrimler 1923-1928 arasında gerçekleştirilmiştir.

Atatürk'ün anlattığı bir başka anı da şöyledir : 1923'te Atatürk Mersin'e gitmiştir. Mersin'deki güzel binaları göstererek sorar:

"Bu bina kimin?" "Konstantinis'in."

"Öteki?" "Jerfi'nin efendinin."

"Ya şu?" "O ihracatçı Mişel'in."

O sırada Atatürk'ün gözü, kendisini karşılayanlar arasında bulunan ihtiyar bir Mersin'liye

takılır ve sorar, **"Baba, Mersin'de geçici (misafireten) oturan şu yabancılar bu güzel binaları buralara oturturken sen neredeydin?"**

İhtiyar: "Ben Yemen'de askerlik yapıyordum Paşam." deyince Atatürk:

"Bundan sonra bize barış gerek. Önce yurttta barış, sonra dünyada barış." der.

Atatürk, Şapka Devrimi için çıktığı Kastamonu / İnebolu gezisinde, damalı çarşafını başına örtmüş, açıkta bıraktığı tek gözüyle kendisini seyreden kadına :

"Bacı, aç artık şu yüzünü canım. Aç ki dünya seni görsün, sen de dünyayı..." der.

Cumhuriyetin 12. yıldönümü için bir sıra dövizler hazırlanmıştı. Bunlar arasında şöyleleri vardı : "Atatürk bizim en büyüğümüzdür.", "Atatürk bu ulusun en yücesidir.", "Türk ulusu yüzyıllardır bağrından bir Atatürk çıkardı." Atatürk hepsini sildi, hepsinin yerine;

"Atatürk bizden biridir." diye yazdı.

İstese padişah ya da halife olur, sarayına çekilir, saltanat içinde yaşayabilirdi. Ama O'nun için sorun, kendi kişisel durumu değildi. O'nun için sorun, "Türk Ulusu" ve O ulusun, "Yazgısını değiştirebilmesi" idi.

Atatürk için dünya, gecesi ve gündüzü olmayan bir evrendi. O, bilgisizliğin neden olduğu karanlıklardan kurtulmayı, bilgiye ve yaşama dayanan aydınlığı öneriyordu. Herkesi de bu mutluluğu ve aydınlığı paylaşmaya, günleri aydın yapmaya çağırıyordu. O'nun için günün 24 saati de aydınlıktı... Gün, aydın'dı...

S o n u ç :

Atatürk dendi mi, silkinip, uyanmalı; uygarlığa doğru, kardeşliğe doğru, barışa doğru, insanı insan eden ilkelere, ileriye doğru, aydınlık yarınlara doğru koşarak canlanmak gerekir.

Atatürk ulusumuza can verendir, yaşam verendir. Sömürülen uluslara da önderdir.

O'nun ilkelerinden, sürekli devrimci ilericiliğinden uzaklaşırsak ulusal kimliğimizi yitirir; aydınlanma ve çağdaşlaşma savımızı gerçekleştiremeyiz. Türk Devrimi yozlaşır, sapar.

Ülkemiz ve ulusumuzu Atatürk'le, Atatürk'ü çağdaş Türkiye ile yaşatalım.

Bu görev, Cumhuriyet emanetçisi tüm Türk gençlerindir; *doğallıkla beynini genç tutan herkesin...*

O, sabahlara dek sürebilen "Sofra" toplantılarında ülkenin sorunlarına *katılımcı, doğal ve yaratıcı özgün çözümler* aradı. Ertesi gün de hiç gecikmeksizin görevinin başında oldu. **"Atatürk'ün Sofrası"** nın siyasal bilim literatürüne kattığı esprinin ne denli ayırdındayız?

Kaynakça :

1. Oktay Verel. *Atatürk'le Bir Ömür*. (Sabiha Gökçen'in hatıraları),
2. İsmet Bozdağ. *Atatürk ün Sofrası*.
3. Kılıç Ali. *Atatürk'ün Hususiyetleri*
4. Prof. Dr. A. Afetinan. *Mustafa Kemal Atatürk'ten Yazdıklarım*.